

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ТА КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ**

Збірник тез науково-практичного семінару
30 жовтня 2020 року

Львів

УДК 343.13+343.98

П78

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою факультету №1 Інституту з підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 13 жовтня 2020 р. № 3)

У п о р я д н и к : - Хитра А. Я.
завідувач кафедри кримінального процесу та криміналістики
факультету №1 ФПФПП ЛьвДУВС
кандидат юридичних наук, доцент

Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслідування: тези доповідей учасників науково-практичного семінару (30 жовтня 2020 року) / упор. А.Я. Хитра. Львів: ЛьвДУВС. 2020. 117 с.

Збірник містить тези доповідей та повідомлень учасників науково-практичного семінару «Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслідування», яка відбудеться 30 жовтня 2020 року у Львівському державному університеті внутрішніх справ. У публікаціях українських учених і практиків висвітлено проблемні аспекти процесуального та криміналістичного забезпечення досудового розслідування. Наведено досвід фахівців у пошуку ефективних шляхів його удосконалення.

Опубліковано в авторській редакції. (Організатори науково-практичного заходу не завжди поділяють позицію авторів матеріалів. За достовірність поданих матеріалів відповідальність несуть автори)

УДК 343.13+343.98

© Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020

ЗМІСТ

Абламська В. В., Абламський С. Є. ДОПУСТИМІСТЬ ДОКАЗІВ ЯК ГАРАНТІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ОСОБИ ПІД ЧАС ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ	6
Гарасим П.С., Кунтій А.І. НАКЛАДЕННЯ ГРОШОВОГО СТЯГНЕННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ:ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ	9
Гарасимів О.І., Захарова О.В. СОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ ТРУПА З ОЗНАКАМИ НАСИЛЬНИЦЬКОЇ СМЕРТІ НА МІСЦІ ЙОГО ВИЯВЛЕННЯ	12
Гловюк І.В. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВІДШКОДУВАННЯ (КОМПЕНСАЦІЇ) ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ НЕЗАКОННИМИ РІШЕННЯМИ, ДІЯМИ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНІСТЮ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	15
Дем'яновський В.В. ВІЙСЬКОВА СЛУЖБОВА ОСОБА В КРИМІНАЛІСТИЧНІЙ ХАРАКТЕРИСТИЦІ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 410 КК УКРАЇНИ.....	19
Дільна З.Ф. ПРОФЕСІЙНО-ЕТИЧНІ ВИМОГИ ДО ПРОКУРОРА В ХОДІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	22
Гульовата Л.Я., Дуфенюк О.М. Е-СУДОЧИНСТВО В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ	25
Дуфенюк О.М., Терешко О.М. КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОТИПРАВНОГО ЗАВОЛОДІННЯ МАЙНОМ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ, ОРГАНІЗАЦІЙ: ХТО ХОВАЄТЬСЯ ЗА МАСКОЮ РЕЙДЕРА?	28
Заєць У.О., Абламський С.Є. ФУНКЦІОНАЛЬНА СПРЯМОВАНІСТЬ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	32
Захаркіна А.Ю. ПРОБЛЕМИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТІЛ ЗАГИБЛИХ ШЛЯХОМ ПРОВЕДЕННЯ МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	35
Каплан Ю.І., Дуфенюк О.М. АНАЛІЗ СЛІДІВ КРОВІ НА МІСЦІ ПОДІЇ (ЗАРУБІЖНА ПРАКТИКА)	38
Климчук М.П. ІДЕНТИФІКАЦІЯ НЕВПІЗНАНИХ ТРУПІВ ВИЯВЛЕНИХ У ЗОНІ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ	42
Коморанець В.В. ПІДКАЛІБЕРНІ КУЛІ ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ДОСЛІДЖЕННЯ В СУДОВІЙ БАЛІСТИЦІ	45
Комісарчук Ю.А. ВІДКРИТТЯ МАТЕРІАЛІВ ІНШІЙ СТОРОНІ ЯК КРИТЕРІЙ ДОПУСТИМОСТІ ДОКАЗІВУКРИМІНАЛЬНОМУПРОВАДЖЕННІ.....	50

Конюшенко Я. Ю. ЗНАЧЕННЯ ТА ПРАВОРОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ.....	53
Коць Є.П. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ СЛІДЧОГО З ПИТАНЬ ДОКАЗУВАННЯ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ СТВОРЕННЯ НЕ ПЕРЕДБАЧЕНИХ ЗАКОНОМ ВОЄНІЗОВАНИХ ТА ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ.....	57
Кузубова Т.О. ЗАКОНОДАВЧІ ТА ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СТРОКІВ ПРОВЕДЕННЯ ДІЗНАННЯ	60
Майстренко М.М., Дерен О.С. ПОКАЗАННЯ З ТЕХНІЧНИХ ПРИЛАДІВ І ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ, ЩО МАЮТЬ ФУНКЦІЇ ФОТО- І КІНОЗЙОМКИ, ВІДЕОЗАПISУ: ПЕРСПЕКТИВА ВДОСКОНАЛЕННЯ	63
Матюшкова Т.П. КРИМІНАЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ УЧАСНИКІВ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА.....	66
Нечаєва І.О. ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ СТАТУС ЗАХИСНИКА-АДВОКАТА.....	70
Печорін П.М. 9-ММ ПІСТОЛЕТ «GLOCK 19 СОМРАСТ» ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	74
Ратнова А.В. ЕЛЕКТРОННІ ДОКУМЕНТИ ЯК ДОКАЗИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИКІВ.....	81
Ряшко О.В. ПРОБЛЕМИ ЩОДО ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ СТОРОНАМИ ОБВИНУВАЧЕННЯ ТА ЗАХИСТУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	83
Смирнов В. А. ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ, ЯКЕ ПРОВОДИТЬСЯ ГРУПОЮ СЛІДЧИХ.....	86
Січковська І.В. КОМПЛЕСНА ПСИХОЛОГО-ПСИХІАТРИЧНА ЕКСПЕРТИЗА НЕПОВНОЛІТНІХ ПІДОЗРЮВАНИХ, ОБВИНУВАЧУВАНИХ	89
Татарин І.І. ПРОБЛЕМА ПОДАННЯ КЛОПОТАННЯ ПРО СКАСУВАННЯ АРЕШТУ МАЙНА.....	94
Тетерятник Г.К. ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ	97

Устянич О.Р., Дуфенюк О.М. ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	100
Хитра А.Я. ПРОВАДЖЕННЯ ДІЗНАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	103
Шехавцов Р.М. ОСОБЛИВОСТІ ДОКАЗУВАННЯ ОБСТАВИН ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ СТАТТЕЮ 365-2 КК	106
Червінко М.В., Дуфенюк О.М. ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ	109
Юхно О.О. ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ОПЕРАТИВНИХ ПІРОЗДІЛІВ ПРИ ВИКОНАННІ ДОРУЧЕНЬ СЛІДЧОГО, ДІЗНАВАЧА, ПРОКУРОРА ПРИ ПРОВЕДЕННІ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ	112

- 2018 р.) У 2-х т. Т. 2 / відп. ред. Г.О. Ульянова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 83–86. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/10952>.
3. Кушакова-Костицька Н.В. Розвиток електронного судочинства в Україні: проблемні питання. *Науково-інформаційний вісник*. 2013. № 7. С. 139–143.
 4. Петренко В.С. Інформаційні технології у судочинстві. *Часопис цивілістики*. 2017. Вип. 26. С.74-78.
 5. Цимбал П.В., Омельчук Л.В., Калініченко Л.Л. Напрями вдосконалення електронного судочинства в Україні. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2017. Вип. 4-5 (8–9). С. 150–155.
 6. Кузьменко М., Капліна Г.А. Електронне судочинство як інноваційна процесуальна форма. Науковий погляд молоді: ключові питання сучасного етапу реформування системи вітчизняного законодавства: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців (13-14 грудня 2018 р., м. Северодонецьк). Частина 1 / За ред. проф. Розовського Б.Г. – Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля. 2019. С. 164–174.

Дуфенюк О.М.,

доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики
факультету № 1 ІПФПНП

кандидат юридичних наук, доцент

(Львівський державний університет внутрішніх справ)

Терешко О.М.,

доцент кафедри фінансів, грошового обігу та кредиту
економічного факультету

кандидат економічних наук, доцент

(Львівський національний університет імені Івана Франка)

**КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА
ПРОТИПРАВНОГО ЗАВОЛОДІННЯ МАЙНОМ
ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ, ОРГАНІЗАЦІЙ:
ХТО ХОВАЄТЬСЯ ЗА МАСКОЮ РЕЙДЕРА?**

Криміналістична характеристика протиправного заволодіння майном підприємств, установ, організацій (далі – рейдерство) відображає інформаційну модель найбільш суттєвих відомостей про можливі способи готування, вчинення та приховування злочину; типову особу злочинця (злочинців) та типову особу потерпілого (потерпілих); типові обставини, час, місце та сліди. Використання таких даних дозволяє правоохоронним органам при наявності повідомлень про злочин під час прийняття проце-

суальних рішень комплексно оцінити ситуацію, забезпечити оперативне реагування та збір доказової інформації, блокувати способи протидії розслідування, здійснити аналіз можливих кримінальних та корупційних зв'язків, нівелювати ризики втрати доказів, виробити стратегію ефективної профілактики. Це в теорії. У практиці, на жаль, сьогодні маємо невтішну статистику, яка засвідчує вкрай малу кількість ухвалених обвинувальних вироків у Єдиному державному реєстрі судових рішень в той час, коли бізнес регулярно сигналізує про рейдерські атаки. Метою пропонованого дослідження є з'ясування хто є типовими рейдерами сьогодні в Україні.

У цій категорії кримінальних правопорушень слід розрізняти два рівні особи злочинця: рівень замовника і рівень рейдера. Втім слід звернути увагу на дві суттєві позиції: по-перше, інколи обидві ролі поєднує одна особа (замовник відсутній, оскільки сам рейдер діє у власних цілях); по-друге, якщо ж і наявна інформація про замовника, для правоохоронних органів встановити зв'язок між замовниками і рейдерами є досить складним завданням.

I. Рівень замовника. Це особа, зацікавлена у незаконному поглинанні та захопленні майна та інших цінних активів підприємств, установ, організацій, яка може мати різні мотиви: *мотив корисливий* – отримання майна та інших активів «за безцінь» з метою подальшої реалізації для власного збагачення (такому збуту, за звичай, підлягають будинки, споруди, металоконструкції, технічне, лабораторне та інше обладнання, транспорт тощо); *мотив споживацький* – отримання можливості користуватися певними ресурсами (земельними, водними, лісовими тощо), мати ексклюзивний доступ до родовищ корисних копалин на певній ділянці території; *мотив усунення конкурента* – здобуття монопольного становища на ринку; *мотив господарський* – бажання провадити господарську діяльність або передачі третім особа для провадження господарської діяльності на підставі законного правочину. Замовник фінансує рейдерство, що за даними експертів залежить від потужності підприємства-мети і може сягати від 100 тисяч до 1 мільйона доларів США [1, с. 398].

Замовників можна розділити на наступні групи:

залежно від сфери діяльності замовника:

- представники бізнесу (фізичні особи підприємці; особи, які представляють інтереси великих груп і компаній). Часто це особи, які є публічно відомими власниками легального бізнесу;
- представники влади (службові особи, які вчиняють кримінальне правопорушення з використанням свого службового становища, у тому

числі, народні депутати, працівники місцевих органів самоврядування, правоохоронних структур тощо).

залежно від ступеня зацікавлення в рейдерстві:

- особи з разовим інтересом (стали замовниками через один бізнес-інтерес, пов'язаний з певною конкретною територією, ресурсами компанії, конкуренцією на ринку тощо);
- особи з постійним інтересом (є замовниками періодично, мають постійне зацікавлення у незаконному поглинанні (захопленні) майна підприємств незалежно від території та виду господарської діяльності. Вони мають відпрацьовану схему, за якою діють та набувають у протиправний спосіб майно по всій країні. Їхнім пріоритетом при виборі об'єкта рейдерської атаки є наявність обставин, які уможливають застосування продуманої схеми).

II. Рівень виконавця. Виконавцем найчастіше є фізична особа, яка надає рейдерські послуги або представники юридичної особи, що виконує замовлення протиправного захоплення майна підприємств, установ, організацій. Рейдерів також можна класифікувати за наступними критеріями:

залежно від підпорядкованості:

- потужні фінансово-промислові групи, холдинги, інші об'єднання підприємства, які діють у власних інтересах;
- рейдери – представники компаній, які надають «рейдерські послуги», рейдери-професіонали, які можуть навіть мати свій «послужний список» та «почерк» протиправної діяльності [2, с. 23]; ведуть власну базу «вразливих» підприємств; застосовують типову схему, наприклад, маніпуляцій з акціями, даними в реєстрах, викупом боргових зобов'язань, договорами оренди пайовиків і т.д. За неофіційними даними в Україні діє до 50 таких рейдерських груп [3];
- незалежні рейдери, які працюють самостійно за власні ресурси та отримують прибуток від проведення операції [4, с. 18];
- рейдери-новачки (це так звані ситуаційні рейдери), які вперше застосовують свої знання, можуть допускати грубі помилки, не мають достатнього прикриття або займаються поодиноким та несистемним рейдерством.

залежно від розподілу ролей у рейдерській групі:

- *організатори* – це особи, що ведуть переговори з потенційними змовниками рейдерських атак, визначають обсяг і терміни виплати винагороди, розподіляють ролі та розробляють план дій тощо. За своїми особистими характеристиками, як правило, організатор – це лідер-стратег із пе-

вним життєвим досвідом.

– *координатори* – це підпорядковані організаторові керівники проміжної ланки, які мають у своєму підпорядкуванні інших осіб та відповідають за певний, визначений організатором напрям роботи (логістичний напрям);

– *юристи* – це кваліфіковані фахівці, що надають юридичні консультації, шукають прогалини в законодавстві, в статутній та іншій документації підприємства, готують пакети документів, у тому числі підроблені, ініціюють перевірки, здійснюють представництво інтересів замовника в державних інстанціях тощо;

– *економічні агенти* – це економісти та інші спеціалісти у сфері банківської, корпоративної, господарської, аграрної чи іншої діяльності, які відповідальні за збір та аналіз інформації про об'єкт незаконного поглинання, стан кредиторської заборгованості, вартість майна, недоліки в системі безпеки корпоративних відносин, безпеки активів, відносин з орендодавцями та контрагентами, вивчають конфлікти в середині компанії тощо;

– *інформаційні агенти* – це особи, які під час рейдерської атаки поширюють недостовірну інформацію у ЗМІ та соціальних мережах про об'єкт рейдерства, боргові зобов'язання, недолугість управлінської діяльності, «катастрофічні наслідки» залишення управління компанії без змін, особливо про загрозу екологічній безпеці, безробіття тощо (чорний PR), а з іншого боку формування позитивної думки про «нового власника» (білий PR);

– *агенти впливу* – це особи, які мають корупційні зв'язки з впливовими службовими особами в органах державної влади або ж самі службові особи таких органів, які сприяють рейдерству шляхом використання свого службового становища та отримують за це винагороду;

– *силові агенти* – це фізично розвинуті особи, як правило, спортивної статури та спеціальною підготовкою, які на оплатній основі готові виконувати доручення щодо захоплення будівель та споруд, протиправного впровадження пропускного режиму на ділянки певних територій, недопущення збору врожаю або навпаки забезпечення охорони збору врожаю третіми особами у той час, коли законний власник позбавлений доступу до таких земель [4, с. 18–19]. Часто серед силових агентів є представники кримінального світу, працівники інших підприємств, що є під керівництвом замовників та/або рейдерів. Для реалізації поставлених цілей такі особи готові застосувати заходи фізичного насильства, пневматичну, хо-

лодну, вогнепальну зброю, вибухові пристрої тощо.

Рейдери можуть також укласти дійсні правочини з приватними охоронними фірмами, які надають ліцензовані послуги охорони. За таких умов можуть бути представлені підроблені документи, а тому охоронна фірма, здійснюючи добросовісно умови договору фізичної охорони майна, транспортної техніки, промислового обладнання, приміщень, може не володіти інформацією про факт наявності протиправного умислу на вчинення кримінального правопорушення.

Список використаних джерел:

1. Молодецький С.С. Сутність рейдерства та шляхи боротьби з ним. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Випуск 6. С. 397–401.
2. Антирейдерство. Захист агробізнесу. К.: Видавничий дім «КИЙ», 2017. 176 с.
3. Біляк Ю.В. Специфіка корпоративного рейдерства як процес отримання юридичного та фізичного контролю над майном, бізнесом проти волі власника підприємства. *Ефективна економіка*. № 5. 2013. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_5_41.
4. Гбур З. В. Сутність рейдерства та його вплив на формування економічної безпеки держави. *Вісник Національного університету цивільного захисту України*. 2017. Вип. 2. С. 13–22. DOI : 10.5281/zenodo.1038956.

Заєць У. О.

ад'юнкт

(Харківський національний університет внутрішніх справ)

Науковий керівник:

Абламський С. Є.

доцент кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства

кандидат юридичних наук, доцент

(Харківський національний університет внутрішніх справ)

ФУНКЦІОНАЛЬНА СПРЯМОВАНІСТЬ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

З часу проголошення України як правової, демократичної держави європейський курс розвитку простежується у всіх сферах суспільного життя країни. Положення КПК України 2012 року, як свого часу проголошували його розробники, пронизуються загальноновизнаними міжнародно-правовими стандарти, з огляду на що суттєвих процесуальних змін зазнала

Наукове видання

**ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ТА КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ**

Тези доповідей учасників науково-практичного семінару
30 жовтня 2020 року

Опубліковано в авторській редакції

Формат 60x84/8.

Папір офсетний. Умовн. друк арк. 14,12.

Львівський державний університет внутрішніх справ
Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.